

КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК

Заснована 21 квітня 1927 р.

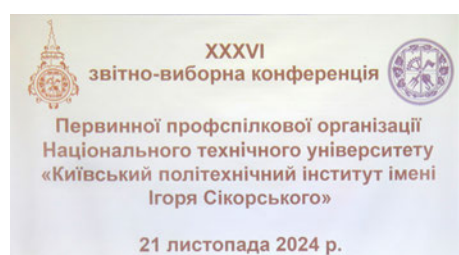
№41-42
(3503-3504)

6 грудня
2024 р.

Виходить
двічі на місяць

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Профспілкова конференція університету: звіт про роботу, вибори, плани на майбутнє

21 листопада 2024 року у Залі Вченої ради відбулася 36-та звітно-виборна конференція Первинної профспілкової організації Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського".

Делегати конференції заслухали та обговорили звіт профспілкового комітету за період з грудня 2019 р. по листопад 2024 р. У звіті зазначено, що Профком університету свою діяльність спрямовував на захист соціально-економічних прав та інтересів освітян, насамперед тих, хто внаслідок повномасштабної російської агресії проти України опинився у важких життєвих обставинах; здійснював контроль за дотриманням трудового законодавства тощо. Також діяльність Профкому було направлено на реалізацію заходів матеріальної підтримки, допомогу військовим та постраждалим, забезпечення соціального

та правового захисту членів колективу, представлення інтересів працівників у комісіях та радах університету, організацію культурно-масових і спортивно-масових заходів та, звичайно ж, на оздоровлення працівників і членів їхніх родин. Окремий наголос було зроблено на реалізації численних заходів для дітей та онуків наших працівників за напрямками оздоровлення, культурної роботи, організації їхнього відпочинку, розваг та інше.

Також на конференції було заслухано звіт ревізійної комісії, обговорено завдання щодо удосконалення внутрішньо-спілкової діяльності й посилення соціального захисту працівників.

За результатами обговорення делегати конференції роботу профспілкового комітету Первинної профспілкової організації Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" за період з грудня 2019 р. по листопад 2024 р. визнали задовільною.

Юрій Веремійчук

Відповідно до порядку денного на конференції було обрано голову Первинної профспілкової організації Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського". Ним став к.т.н. доцент кафедри електропостачання НН ІЕЕ Юрій Андрійович Веремійчук.

Окрім того, було сформовано Профспілковий комітет, обрано

склад ревізійної та мандатної комісії, а також делегатів на XIV звітно-виборну конференцію Київської міської організації Профспілки працівників освіти і науки України та делегатів до складу ради Київської міської організації Профспілки працівників освіти і науки України.

Учасники конференції також розглянули пріоритетні напрями стратегії діяльності Профкому КПІ ім. Ігоря Сікорського на 2024-2029 роки.

Інф. Профкому КПІ

КПІ та Інститут фізичної хімії НАН України уклали договір про співпрацю

Сергій Колотілов та Михайло Безуглий

27 листопада КПІ ім. Ігоря Сікорського відвідала делегація Інституту фізичної хімії ім. Л.В. Писаржевського Національної академії наук України, очолювана заступником директора інституту членом-кореспондентом НАН України Сергієм Колотіловим. До складу делегації також входили завідувач відділом ІФХ академік Петро Стрижак, завідувач відділу ІФХ член-кореспондент НАН України Сергій Соловйов та інші. Від КПІ ім. Ігоря Сікорського з гостями зустрілися перший проректор Михайло Безуглий, проректор з наукової роботи Сергій Стіренко, заступник начальника науково-дослідної частини Юрій Яворський, деканка хіміко-технологічного факультету Ольга Ліночева, декан інженерно-хімічного факультету Євген Панов, директор Центру колективного користування науковим обладнанням Євген Биба та інші співробітники ІФХ і ХТФ.

Зустріч знаменувала початок відновлення тих контактів між сторонами, які існували раніше, але були призупинені через пандемію коронавірусу та повномасштабну війну з росією. Отож під час розмови, що тривала понад дві години, її учасники обговорювали перспективи подальшої співпраці та визначали основні її напрями. Передбачається, що ІФХ надаватиме допомогу КПІ в частині покращення матеріально-технічної бази факультетів-партнерів;

буде надано можливість для участі студентів в розробці проектів, пов'язаних з діяльністю ІФХ; сторони забезпечуватимуть поширення інформаційних матеріалів за умови попереднього погодження їхнього формату. Також передбачається участь викладачів і студентів КПІ в науково-дослідних роботах, які проводяться ІФХ. Науковці ІФХ матимуть змогу надавати підтримку у розробці та оновленні освітніх програм КПІ за всіма рівнями вищої освіти, що є суміжними з напрямками діяльності цього академічного інституту. Учасники зустрічі підтвердили і свої наміри щодо впровадження дуальної форми здобуття вищої освіти за відповідними напрямками для вдосконалення практичної складової освітнього процесу, а також проведення заходів з працевлаштування здобувачів вищої освіти та випускників КПІ центром професійної адаптації університету за участю ІФХ. До того ж, КПІ та ІФХ сприятимуть проведенню кампаній, виступів, публікацій в медіа та інших акцій, спрямованих на поширення інформації про діяльність обох сторін. Досягнуто домовленостей і про можливе виконання КПІ на договірних засадах науково-

дослідних, дослідно-конструкторських та інших видів наукових робіт чи послуг за замовленням ІФХ.

На завершення зустрічі перший проректор університету Михайло Безуглий і заступник директора ІФХ Сергій Колотілов підписали Договір про співпрацю між КПІ ім. Ігоря Сікорського та Інститутом фізичної хімії ім. Л.В. Писаржевського, в якому відображено перелічені та деякі інші напрями подальшого співробітництва й принципи, на яких воно ґрунтуватиметься.

Проректор з наукової роботи КПІ Сергій Стіренко в розмові з кореспондентом "КПІ" зазначив, що зустріч представників КПІ та ІФХ – це не лише повернення до вже напрацьованих раніше контактів, але й їхній розвиток на нових умовах та принципах. Він підтвердив, що обидві сторони виявили однакове розуміння існуючих проблем і сьогодні беруться за їх вирішення. "Найближчим часом контактні особи від нашого університету та Інституту фізичної хімії пропрацюють план взаємодії і ми разом почнемо його виконувати. Маємо вийти на практичний результат", – повідомив він.

Володимир Шкільний

АКТУАЛЬНО

Центр ветеранського розвитку у КПІ

Війна, що триває, безжалюно нівежить землю, нищить міста і промислові об'єкти, трощить і перемелює людські долі, забирає з собою кращих. А ті, хто вирвався з її лабетів, потребують соціальної підтримки та реінтеграції в соціум.

Для багатьох наших співвітчизників, які внаслідок поранення, контузії, каліцтва, захворювань, що їх вони дістали під час захисту Батьківщини у цій війні, нині, на жаль, існують обмеження щодо безперешкодного доступу до інфраструктури, транспорту, зайнятості, освіти, отримання публічної інформації, послуг тощо. Саме тому Кабінет Міністрів України схвалив "Національну стратегію зі створення безбар'єрного простору в Україні". Мета цієї стратегії – зробити доступність нормою для кожного, незалежно від його віку, здоров'я, соціального статусу чи місця проживання. Для її реалізації Міністерство у справах ветеранів України створює Центри ветеранського розвитку.

Про організацію такого центру в КПІ ім. Ігоря Сікорського говоримо з помічником ректора з питань ветеранської політики Андрієм Гаврушкевичем.

Андрію Юрійовичу – випускника Київської політехніки, нині доценту НН ММІ, представляти не потрібно. Активіст молодіжного й профспілкового руху, учасник Революції Гідності, він 24 лютого 2022 р. добровільцем пішов захищати країну, воював як розвідник, нагороджений орденом "За заслуги" III ступеня. Тож як ніхто інший знає проблеми і потреби ветеранів.

– Андрію Юрійовичу, відомо, що Центри ветеранського розвитку є складовою державної політики у сфері професійної адаптації й зайнятості ветеранів війни, членів їхніх сімей та родин загиблих захисників і захисниць. Можете назвати напрями діяльності, які планується реалізувати в Центрі на базі КПІ ім. Ігоря Сікорського?

– Це, перш за все, соціально-психологічна адаптація, юридична допомога, підвищення кваліфікації, отримання другої вищої освіти, сприяння працевлаштуванню, профорієнтація щодо вступу в КПІ. Також важливим напрямом є фізична реабілітація й протезування та проведення культурно-масових і спортивних заходів. Для реалізації запланованого будемо співпрацювати з органами державної влади, благодійними фондами, громадськими, військовими, ветеранськими організаціями тощо.

– Хотілося б дізнатися, які підрозділи КПІ задіяні або будуть задіяні у роботі з ветеранами.

– Практично будь-який підрозділ може долучитися до цієї діяльності. Назву лише деякі. Приміром, ФСП. Тут навчають майбутніх соціальних працівників, працюють військові психологи. На ФБМІ готують дуже дефіцитних фахівців з фізичної реабі-

літації та вже надають такі послуги. У Спортивно-оздоровчому комплексі (стара назва – ЦФВС) проходять реабілітацію ветерани, зокрема ефективними є заняття в басейні. На базі Інституту післядипломної освіти почав діяти Центр підвищення кваліфікації в оборонній сфері, де за участю факультетів/інститутів ветерани набувають нових компетентностей за відповідним профілем та отримують можливість працювати на оборону.

Також в ІПО запроваджено курс підвищення кваліфікації "Адаптивний тренер-інструктор для військовослужбовців, ветеранів війни та членів їх родин". Після закінчення навчання випускники отримують державну ліцензію з правом працювати з ветеранами з інвалідністю. Нині навчаються тренери – представники різних спортивних федерацій. У подальшому плануємо навчати й КПІшних тренерів, щоб вони на базі Спортивно-оздоровчого комплексу не лише надавали послуги з фізичної реабілітації, а й уміли контактували зі своїми підопічними. Зауважу, викладання провадять фахівці високого рівня з різних відомств, зокрема і представники КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Окрім того, в університеті діє Науково-інноваційний центр протезування та реабілітації, який співпрацює з ФБМІ та НН ММІ. Але це тема окремої розмови.

До речі, у майбутньому плануємо задіяти для фізичної та психологічної реабілітації військових наші бази відпочинку.

– Війна закінчиться, і до КПІ придуть працювати й навчатися люди з інвалід-

ністю, маломобільні, з особливими потребами. Що робиться для того, щоб вони мали доступ до послуг, які надає університет?

– Питання, яке безумовно потребує вирішення і яке складно вирішити. Цілком очевидно, що безбар'єрне середовище дозволяє людям з особливими потребами отримати освіту, знайти роботу, спілкуватися, повноцінно жити, приносити користь людям і державі. Можна сказати, що безбар'єрне середовище – це увага до людини і повага до її гідності. Це нова суспільна норма, новий крок до людиноцентричного суспільства.

На жаль, усі наші будівлі спроектовано без урахування вимог доступності. На сьогодні в університеті створено комісію з інклюзії та безбар'єрності, яка має надати рекомендації з цього питання. Можливо частину корп. 7 (вхід від стадіону) вдасться переобладнати для потреб людей з інвалідністю. Та не будемо забувати, що це задача для всіх будівель університету.

– Тут виникає закономірне питання: створення нового, а тим більше реконструкція старого потребує чималих коштів.

– Дійсно, для закупівлі необхідного обладнання, ремонтів, організації інклюзивних просторів, підготовки необхідних фахівців тощо вчимося залучати кошти спонсорів, благодійних фондів, отримувати гранти, у т.ч. і міжнародні. Та й закордонний досвід вивчаємо, спілкуємося з експертами, напрацьовуємо контакти та досвід.

– Ми поговорили про можливості, які КПІ надає/може надавати військовим. А яка найбільш нагальна проблема на сьогодні для ветеранів та їх родин?

– Виходячи з власного досвіду та досвіду моїх побратимів, вважаю однією з найбільших проблем відсутність "єдиного вікна", куди можна звернутися з будь-яких питань і отримати повний супровід аж до їхнього вирішення. Звісно, ветерани мають різні проблеми – медичні, психологічні, юридичні, з працевлаштування. І нині вони самотужки збирають довідки й документи в різних місцях, борються кожний сам за себе, бо профільне міністерство працює переважно як довідкова служба. А повинно бути по-іншому: звернувшись до органу Мінветеранів – і весь подальший документообіг має відбуватися без його участі. Про це я говорив і на зустрічі в Офісі Президента, і з представниками міністерства.

– Ще одна тема, яку хотілося б задати – правила етичного спілкування з військовими та ветеранами.

– Передусім, нас з дитинства не навчили спілкуватися і жити поряд з людьми з особливими потребами. Це також тема окремої великої розмови. Але висновок один: спілкуватися, бути делікатними, емпатійними один з одним і пам'ятати, що у військових є травматичний досвід, про який пересічні громадяни уявлення не мають, і про який краще не знати. Маємо визнавати це і бути готовими до діалогу. Взагалі, реінтеграція і включення ветеранів у суспільне життя відбувається дуже важко.

– Що б ви хотіли сказати читачам на завершення розмови?

– Хотів би зупинитися на двох моментах. Вважаю своїм обов'язком вшанувати пам'ять побратимів – сприяти створенню в КПІ Алеї полеглих героїв (подібних вже багато в обласних центрах України та інших містах). Адже на сьогодні відомо понад сто прізвищ випускників, працівників і студентів університету, які віддали життя у боях з ворогом за незалежність і цілісність нашої держави.

І наступне. Поки росія є в організаційно-правовій структурі, як вона є, то перемир'я – це короткий проміжок, який потім дістане мого сина. Я робив, роблю і буду робити все максимальне, щоб це не дісталось моему синові. Маємо цінувати кожен день, який дають нам захисники і захисниці – отримувати освіту, зростати, творити і розвиватися.

– І звісно, пам'ятати, кому завдячуємо ранковою кавою, заходом сонця, можливістю говорити українською.

Спілкувалася Надія Ліберт

Андрій Гаврушкевич

Здобути нову професію та підвищити кваліфікацію ветеранам допоможе держава

Структура українського ринку праці останніми роками стрімко змінюється. Це зумовлено змінами в структурі економіки країни, появою нових галузей і певним занепадом деяких традиційних, впровадженням нових форм організації економічної діяльності підприємств і управління ними та іншими причинами. Ба більше, після початку повномасштабної війни з росією ці зміни ще й пришвидшилися. А після перемоги Україна потребуватиме величезної кількості фахівців як за технічними, так і за гуманітарними напрямками, причому багато з цих фахівців змушені будуть працювати у нових для себе сферах. Зрозуміло, що людей для роботи за

різноманітними спеціальностями сьогодні, й для роботи з відбудови та трансформації країни завтра, слід готувати вже тепер. Отож про те, які можливості для цього має Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" і в який спосіб вони можуть бути використані для підготовки й перепідготовки нинішніх і майбутніх фахівців роботи, йшла мова під час зустрічі керівництва університету з очільниками Київського обласного центру зайнятості 21 листопада – його директором Денисом Дармостуком і начальницею управління реалізації програм зайнятості Світланою Шаповал.

Зліва направо: О. Вовк, А. Гаврушкевич, С. Шаповал, Д. Дармостук, А. Мельниченко, Т. Желяскова, І. Малюкова

У розмові взяли участь ректор Анастолій Мельниченко, проректорка з навчальної роботи Тетяна Желяскова, помічник ректора з ветеранських питань і військової тематики Андрій Гаврушкевич, директорка Навчально-методичного комплексу "Інститут післядипломної освіти" Інна Малюкова, директорка НН ІЕЕ Оксана Вовк, директорка Навчально-інноваційного центру реабілітації та протезування Інституту післядипломної освіти Наталія Семінська. Гості з перших уст почули про програми та курси, що реалізуються в КПІ для підвищення кваліфікації, перенавчання та здобуття другої вищої освіти дорослими. Ім розповіли про програму підготовки фахівців в галузі гуманітарного розмінвання (тут Оксана Вовк, яка її представляла, зробила наголос, що для роботи в цій новій галузі особливо потрібні люди, які самі пройшли війну), інженерії безпілотних та автономних систем, які не

лише широко застосовуються в часи війни, але й використовуватимуться після перемоги, кібербезпеки, енергетики, психології та соціальної роботи (до речі, ректор зауважив, що в Навчально-інноваційному центрі протезування та реабілітації ІПО вже впроваджено курс підвищення кваліфікації "Військова психологія"), про бакалаврську та магістерську програми "Міжнародні соціальні проекти та волонтерська діяльність" тощо. Оскільки мова під час зустрічі йшла насамперед про адаптацію та професійну підготовку і перепідготовку ветеранів, Наталія Семінська запропонувала влаштувати в університеті зустріч-семинар з ними, у тому числі особи з інвалідністю, та члени їхніх сімей можуть сьогодні одержати не лише фахові консультації щодо робочих місць, але й реальної підтримку у вигляді направлення на професійне навчання у закладах професійної або професійно-технічної освіти Державної служби зайнятості.

стор.3

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

Візит до КПІ Посла Азербайджану в Україні

25 листопада КПІ ім. Ігоря Сікорського відвідав Надзвичайний і Повноважний Посол Азербайджанської Республіки в Україні Сеймур Гурбан оглу Мардалієв. Разом з послом прибули його заступник, радник Посольства Азербайджанської Республіки в Україні Сабір Рзаєв і третій секретар Посольства Азербайджанської Республіки в Україні Парвіз Сайаф оглу Асадов. З гостями зустрілися ректор університету Анатолій Мельниченко і проректор з міжнародних зв'язків Андрій Шишолін.

Зліва направо: П. Асадов, С. Рзаєв, С. Мардалієв, А. Мельниченко, А. Шишолін

На зустрічі розглядали питання розвитку співпраці. По суті, це було продовження обговорення, яке проходило під час візиту Посла Азербайджану 6 червня ц.р. За словами Андрія Шишоліна, нинішній візит – це черговий крок у відновленні коліс широкій співпраці і подальшого її розвитку. Сторони співпрацюватимуть у

сфері космічних досліджень, кібербезпеки та впровадження новітніх технологій у гуманітарному розмінванні. І, звісно, у питаннях залучення на навчання в КПІ молодих громадян Азербайджану за якими найпривабливішими для них освітніми програмами університету.

Инф. "КПІ"

АКТУАЛЬНО

Здобути нову професію та підвищити кваліфікацію ветеранам допоможе держава

І не тільки в них: ветерани, які мають професійну, фахову передвищу або вищу освіту; громадяни України віком 45+ (до пенсійного віку); внутрішньо переміщені особи; громадяни, стосовно яких встановлено факти позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та особи, що належать до деяких інших категорій, мають змогу отримати ваучер на безоплатне навчання за затвердженим наказом Міністерства економіки України від 11.04.2023 №2040 переліком професій та спеціальностей. Перелік цей доволі довгий – аж 155 позицій, тобто у людей, яким потрібна робота, є реальна можливість обрати свій подальший професійний шлях – чи-то в ІТ-технологіях, чи-то в будівництві, чи-то в освіті, на транспорті, в медицині, соціальному обслуговуванні тощо. Навчання це, як зауважила Світлана Шаповал, може різнитися не лише за напрямками, але й за формами: курси підвищення кваліфікації, програми перепідготовки, здобуття другої вищої освіти. Певна річ, слово "безоплатно" означає безоплатно для людини: вартість цього навчання погашатиме держава, яка й перераховуватиме кошти відповідному закладу освіти. Щоправда, для деяких професій та спеціальностей, можливо не всю, втім сума фінансової підтримки навчання є така чималою – 30 289 гривень.

На завершення зустрічі Анатолій Мельниченко та Денис Дармостук підписали Меморандум про співпрацю КПІ ім. Ігоря Сікорського та Київського обласного центру зайнятості, яким визначено напрями подальшої взаємодії та спільної діяльності, в тому числі у підготовці спільних проєктів на отримання грантів національних і міжнародних про-

Д. Дармостук та А. Мельниченко

грам у сфері зайнятості; забезпеченні інформаційно-консультаційної роботи щодо реалізації грантових програм на створення або розвиток власного бізнесу учасникам бойових дій, особам з інвалідністю внаслідок війни та членам їхніх сімей; організації та проведення спільних заходів та іншого.

"Дуже приємно, що в Київській політехніці є ті напрями підготовки, які сьогодні дуже популярні на ринку праці. Це і психологія, це і кібербезпека, це й інженерія тощо. Ми домовилися з ректором, що будемо більше популяризувати передусім інженерний напрям, – прокоментував для представників університетських медіа результати зустрічі Денис Дармостук. – Будемо над цим працювати і доносити всім нашим клієнтам інформацію про можливості, які відкриває перед ними Київська політехніка".

Дмитро Стефанович

ПАМ'ЯТАЙМО

Вулиця Професора Павловського

На пленарному засіданні III сесії Київської міської ради IX скликання 19 вересня 2024 р. більшістю голосів депутати ухвалили рішення про перейменування вулиці, на якій стоїть корпус №28 КПІ ім. Ігоря Сікорського, на честь видатного українського вченого і політика М.А. Павловського, вся професійна діяльність і наукові здобутки якого пов'язані з Київською політехнікою.

Кажуть, щоб стати знаковою фігурою й залишити по собі слід у житті та історії, потрібно народитися в потрібному місці в потрібний час. Але є люди – яскраві, харизматичні, – які, де б де і коли не народилися, самі формують простір навколо, гуртують і спрямовують оточення. Лідери. Кого видно здалеку. Сучасники сприймають таких неоднозначно. Але в історії надовго залишаються їх імена та вдячна пам'ять від учнів і послідовників.

Київська політехніка, як магнітом, притягує до себе людей неординарних – особистостей, про кого можна сказати "перший, уперше". Таким, без сумніву, був Михайло Антонович Павловський (13.03.1942 – 26.02.2004) – доктор технічних (1977) та економічних (1997) наук, фахівець у галузі механіки гіроскопів і навігаційних пристроїв, дослідження нелінійних просторових коливань складних конструкцій, засновник української школи гіроскопістів.

Підвижник

Його шлях у науку був стрімким і потужним. Народився в с. Ружичка Хмельницької обл., у 1963 р. – закінчив КПІ з відзнакою, в 1963-66 рр. – аспірант кафедри "Гіроскопічні прилади і пристрої", з 1968 р. – доцент тієї ж кафедри, в 1977-2004 рр. – завідувач кафедри теоретичної механіки, в 1985 р. – створив і очолив СКБ "Ритм", яке переросло в Міжгалузевий НДІ Проблем механіки. Він став першим доктором наук в Україні в галузі гіроскопів та навігаційних комплексів. Його підручник з теорії гіроскопів був першим галузевим підручником у світі.

Під керівництвом М.О. Павловського розроблено унікальне обладнання для наземних випробувань ракетно-космічного комплексу "Енергія-Буран", а після Чорнобильської аварії – дистанційно керовані роботизовані комплекси для проведення робіт із радіоактивними матеріалами. У 1993 р. він – один із засновників і перший декан факультету авіаційних і космічних систем. Це стало початком відновлення авіаційної та космічної освіти в Київській політехніці. Також ініціював будівництво корпусу №28 (на тодішній вул. Боткіна, 1) – як науково-технічного комплексу із розроблення і дослідження авіаційної та ракетно-космічної техніки.

М.А. Павловський також був завзятим спортсменом, і донині в університеті проходить волейбольний турнір його пам'яті.

Науковець і політик

М.А. Павловський – лауреат Державної премії УРСР (1980), Державної премії СРСР (1986), Державної премії України (1992), заслужений діяч науки і техніки України, нагороджений орденом "Знак пошани" (1980) та Грамотою ВР України. Академік Академії технологічних наук України, з 1996 р. – дійсний член Української академії економічної кібернетики, в 2002 р. – академік-секретар Аерокосмічної академії України. Автор понад 450 друкованих праць, серед яких 24 книги (монографії, підручники, навчальні посібники). Підготував 12 докторів та 50 кандидатів наук. Автор 80 винаходів.

Він є розробником економічної теорії перехідного періоду та її українського

контексту. Докторська дисертація Михайла Павловського з економічної теорії стала першою на пострадянському просторі, присвяченою стратегії економіки перехідного періоду.

В історії України М.А. Павловський залишив слід як полум'яний борець за справедливість, видатний політичний та громадський діяч. У 1994-2004 рр. – народний депутат України II, III, IV скликань, голова постійної комісії з питань

М.А. Павловський

ядерної політики ВР України, заступник голови партії "Батьківщина" (2001). У 1992 р. був міністром промисловості України. А ще він створив при Голові Верховної Ради України спеціальну комісію по законодавчому забезпеченню і підтримці високих технологій в Україні. Написав 6 книжок та понад 50 статей з проблем стратегії перехідного періоду. Останньою стала збірка публіцистичних праць

"Живу тобою, Україно", що вийшла в 2003 році. Саме він першим сформулював і довів теорему про лібералізацію для геоeкономіки, ввів у науковий обіг поняття "стійкість економічної системи", вивів закони розвитку та деградації ринку, сформулював умови і отримав аналітичну формулу економічного зростання і зростання добробуту населення тощо.

Шана

Колеги, учні, земляки і сподвижники пам'ятають та шанують ім'я вченого й політика М.А. Павловського. У 2007 році в його рідному селі, яке тепер стало одним із мікрорайонів Хмельницького, на честь Михайла Антоновича перейменовано колишню вулицю Ярмолинецьку. На ній він виріс, звідси пішов у велику науку й велику політику, сюди часто навідувався з Києва, допомагаючи землякам словом і ділом. Ім'я М.А. Павловського присвоєно й школі, яку він закінчив. Тут створено його музей, а в 2009 р. встановлено його погруддя.

Присвячену йому меморіальну дошку в березні 2007-го встановлено і на фасаді корпусу №28 КПІ ім. Ігоря Сікорського (на фото). У цьому корпусі є також аудиторія його імені. Ще одну аудиторію ім. М.А. Павловського відкрито на кафедрі теоретичної механіки Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу.

Наукові читання, присвячені 80-річчю від дня народження професора М.А. Павловського, були першими, що пройшли в Державному політехнічному музеї імені Бориса Патона після початку повномасштабної війни, яку проти України розв'язала росія. Тоді колеги й учні науковця ініціювали звернення до Київської міської ради й запропонували назвати на його честь одну зі столичних вулиць. Кияни підтримали ініціативу та в застосунку "Київ цифровий" віддали свої голоси за перейменування. Тож цієї осені на карті Києва з'явилася вулиця Професора Павловського, вона з'єднає вулиці Борщагівську й Політехнічну та є свідченням пам'яті про нашого сучасника, який відбувся й утвердився в КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Надія Ліберт

"Можна звідси не їхати?": екскурсія студентів КПІ на Хмельницьку АЕС

Студенти КПІ ім. Ігоря Сікорського відвідали філію "ВП "Хмельницька АЕС" АТ "НАЕК "Енергоатом". Для майбутніх інженерів відвідування енергетичних об'єктів, особливо таких як ХАЕС, є не просто навчальним заходом, але й обов'язковим етапом формування їхнього професійного світогляду і, можливо, першим знайомством з майбутнім місцем роботи.

Сучасний інженер, еколог чи хімік – це не просто теоретик, який знає закони природи, формули чи розрахунки. Це фахівець, здатний застосувати свої знання у реальних умовах, особливо в часи воєнного стану, коли на перший план виходить не лише професійна майстерність, а й здатність швидко адаптуватися до нових викликів і працювати в умовах обмежених ресурсів і підвищених ризиків. Отож університетська освіта стає справді ефективною, коли вона дозволяє студентам не лише засвоювати теоретичний матеріал, а й поринати у практичний світ їхньої майбутньої професії. У цьому контексті відвідування 12 листопада 2024 року студентами інженерно-хімічного та хіміко-технологічного факультетів КПІ ім. Ігоря Сікорського Хмельницької атомної електростанції стало чудовою нагодою зробити ще один крок до їхнього професійного становлення.

Екскурсію на Хмельницьку атомну електростанцію було організовано завдяки ініціативі професорки кафедри екології та технології рослинних полімерів інженерно-хімічного факультету КПІ Олени Іваненко. Вона виступила координаторкою цього заходу, забезпечивши співпрацю між університетом та адміністрацією ХАЕС для створення максимально ефективного програми відвідування.

До складу екскурсійної групи увійшли студенти спеціальностей "Екологія" та "Хімічні технології та інженерія". Їх супроводжували викладачі факультетів, які допомагали у поясненні складних технологічних і екологічних аспектів роботи електростанції.

Студенти мали змогу на власні очі побачити, як працює потужний енергетичний об'єкт, де чіткість і злагодженість усіх процесів – запорука енергетичної безпеки цілої країни.

Візит майбутніх екологів та хіміків на ХАЕС розпочався з навчально-тренувального центру, де їм продемонстрували модель ядерного реактора. Провідний інструктор НТЦ В'ячеслав Іванов докладно пояснив принципи та особливості його роботи, акцентуючи увагу на питаннях екологічності та безпеки технології. Відвідувачі мали змогу побачити і макет ядерної касети – ключового елемента реактора, чия чотириметрова висота вражає та, водночас, символізує велич інженерної думки. Додатково було продемонстровано роботу системи екстреного сповільнення реактора, яка дає змогу гарантувати його безпечне зупинення за будь-яких обставин. Кульмінацією екскурсії у навчально-тренувальному центрі стало знайомство з тренажером блочного чиття управління першого енергоблока – серцем атомної електростанції. Тренажер-прототип моделює умови роботи й дозволяє оперативному персоналу відточувати свої вміння, імітуючи реальні чи надзвичайні ситуації. Для студентів це була унікальна можливість зрозуміти, як ухвалюються критично важливі рішення, що забезпечують безпечну та безперебійну роботу АЕС.

Не менш вагомим був візит до хімічного цеху ХАЕС, де учасники екскурсії ознайомилися з технологіями хімічного водоочищення, завданнями та можливостями водно-хімічної лабораторії, поглибили власне розуміння фізико-хімічних процесів і побачили, як на практиці застосовуються знання, набуті ними в аудиторіях. Цю частину екскурсії проводили спеціалісти хімічного цеху та особисто керівник підрозділу Володимир Гудзь – випускник теплоенергетичного факультету КПІ за спеціальністю "Атомна енергетика". Запитань було чимало, однак керівник хімічного цеху своїми розповідями стимулював студентів самостійно дійти правильного висновку. Такий підхід викликав жваву реакцію та

зміцнив переконання учасників у тому, що їхня освіта в обраному політехнічному виші дає міцну базу знань для вирішення практичних завдань. Тим більше, що випускниками Київського політехнічного інституту є низка висококласних професіоналів ХАЕС, у тому числі й генеральний директор Андрій Козюра, т.в.о. головного інженера Євген Носиков, старший начальник зміни електростанції Михайло Кошкін, начальники та спеціалісти реакторного, турбінного цехів та інших ключових підрозділів ХАЕС. Особливо приємно, що наш потужний виш готував і готує фахівців для тих галузей, що забезпечують мешканців України такими потрібними енергією та світлом у непростих для життя країни умовах під час воєнного стану.

Гарним прикладом важливості подібних екскурсій для майбутніх спеціалістів став цех з системами очищення вод зовнішнього контуру. Дехто зі студентів відзначав, що саме цей цех допоміг їм усвідомити розміри і масштаби таких великогабаритних і високотехнологічних енергооб'єктів.

Для хіміків-технологів екскурсія стала знайомством з високоточним обладнанням і системами, які забезпечують якісну роботу атомної електростанції і відповідають екологічним стандартам. Для екологів подібний досвід – це можливість оцінити, як на практиці впроваджуються заходи з мінімізації впливу на довкілля: від хімічного очищення вод до моніторингу викидів. Саме в таких умовах студенти навчаються розуміти, наскільки суттєве значення має робота кожного елемента технологічного процесу, і наскільки цінними є знання для гарантування безпеки і надійності системи.

Занурення в реальну роботу атомного об'єкта дозволило студентам глибше зрозуміти технологічні аспекти їхніх спеціальностей. Особливо цінною була взаємодія між студентами та працівниками Хмельницької атомної електростанції, які високо оцінили мотивацію і рівень підготовки майбутніх спеціалістів. У своєму повідомленні до координаторки екскурсії Олени Іваненко керівник хімічного цеху зазначив: "Дякую за візит вашим студентам і викладачам, сподіваюся, усім сподобалося. Скажу точно, мені особисто та працівникам хімічного цеху сподобалося, було приємно спілкуватися з активними та вмотивованими студентами та викладачами. Нині не так часто зустрічаються люди, які бажать навчатися, та люди, які хочуть навчитися, – сьогодні зустріть, і це мотивує. Ще раз дякую". Такий відгук підкреслює не лише високий рівень професійних знань учасників екскурсії, але й їхню зацікавленість та готовність

до взаємодії. Водночас фахівці ХАЕС отримали можливість поділитися своїм досвідом, що також сприяло підвищенню професійного рівня комунікації між освітою і виробництвом. Отож завдяки прямому спілкуванню з фахівцями електростанції учасники екскурсії дізналися про сучасні підходи до підвищення безпеки й ефективності роботи енергетичних об'єктів, а також поділилися своїми ідеями та знаннями. Звісно, для молоді було забезпечено безпечні умови проведення екскурсії на випадок повітряної тривоги. "Можна звідси не їхати?" – напівсерйозно запитав один із студентів.

Завдяки співпраці університету та філії "ВП ХАЕС" АТ "НАЕК "Енергоатом" студенти мають унікальну змогу проходити практику на критичному та високотехнологічному об'єкті, що відкриває безкрайні можливості для молодих спеціалістів. Хмельницька АЕС забезпечує різні напрями проходження практики: для атомників, тепло- та гідротехніків, здобувачів електротехнічних і машинобудівельних спеціальностей, економістів і навіть перекладачів – усього більш як за 165-ма різними спеціальностями. А для екологів та хіміків-технологів – цех хімводоочистки та водно-хімічна лабораторія хімічного цеху, станції знезалізнення та очистки побутово-стічних вод комунального господарства, відділ охорони навколишнього середовища тощо. Кожний підрозділ має свої особливості та надає ґрунтовну основу для розуміння процесів очистки. Сама практика під керівництвом досвідчених спеціалістів триває місяць, потім під їхнім керівництвом ще місяць пишеться дипломна робота. У результаті студенти отримують не тільки практичні навички роботи на великих та складних об'єктах, а й переймають знання про написання статей чи представлення результатів досліджень від людей з величезним досвідом. Важливість цього для молодих спеціалістів неможливо переоцінити. В межах договору про співпрацю між АТ "НАЕК "Енергоатом" та КПІ ім. Ігоря Сікорського кожен студент має змогу укласти тристоронній договір про співпрацю з можливістю проходження практики та працевлаштування на Хмельницькій АЕС.

Насамкінець варто зазначити, що для майбутніх молодих спеціалістів такі екскурсії є гарним стимулом до навчання та самовдосконалення, для підприємства – можливістю запросити в команду людей, готових до звершень, а для університету – підтвердженням того, що його випускники готові до викликів реального світу.

*Дмитро Семененко, Катерина Ковальова,
студенти кафедри Е та ТРП ІХФ*

Перші перемоги студентів-політехників (з історії регбі в КПІ: рік 1964)

Восени 1962 року група студентів-ентузіастів на чолі з друокурником факультету автоматики та електроприладобудування Валентином Хоніним зібралася на перше тренування з регбі.

Спочатку познайомилися, потім намагалися зрозуміти, що ж треба робити з цією овальною "динею". Добре, що В. Хонін разом з регбійним м'ячем привіз до Києва два листочки, на яких були записані регбійні правила. Виявилось, що майже ніхто з майбутніх "чемпіонів" не чув про регбі і ніколи не бачив як в нього грають!

Ось так зароджувалася нова командна гра в КПІ та в Україні. Наші студенти напрочуд швидко розібралися в тонкощах цієї красивої, мужньої і математично вивірної інтелектуальної гри.

Між іншим, на батьківщині регбі в Англії існує таке прислів'я: "Футбол – це гра джентльменів, в яку грають хулігани, а регбі – це гра хуліганів, в яку грають джентльмени".

Уже менш ніж за рік інститутська команда "Політехнік" першою з українських команд брала участь в офіційних всеукраїнських змаганнях – Чемпіонаті СРСР серед студентів (ЦР ДСТ "Буревісник") 1963 року.

Интерес до нового виду спорту в інституті настільки зріс, що на тренування приходило більш ніж 45 студентів. Це дало змогу виставляти на турнірах дві команди. Крім цього з'явилася юнацька команда гравців віком до 18 років. Регбісти відчували підтримку ректора КПІ Олександра Сергійовича Плигунова, профкому, студради та спортклубу інституту і, особливо, завідувача кафедри фізвиховання Сергія Івановича Каленчука, який безпосередньо опікувався регбістами.

Довідково: У 60-70-х роках минулого століття Київський політехнічний інститут став провідним закладом вищої освіти з організації фізичного виховання та спорту серед вищих училищних СРСР. Студенти та викладачі інституту брали участь практично в усіх командних та індивідуальних змаганнях. У 1960 році за ініціативою завідувача кафедри фізвиховання С.І. Каленчука вперше в Україні навчальний процес з фізичного виховання було перебудовано за принципом спортивної спеціалізації. Це дало змогу і молодому виду спорту, регбі, в короткий час досягти значних успіхів.

У 1964 році команда поповнюється студентами Георгієм Циганковим (ММФ), Олександром Чигирем (ХТФ), Віктором Саєм (ХТФ), Олегом Старовойтенком (ФАЕПБ), Борисом Шеллером (ПБФ), Василем Резниченко (ММФ), Валерієм Базилінським (ММФ), Валентином Зошулюком, Миколою Пономаренком, Валерієм Удінцевим та іншими, які досить швидко увійшли до основного складу "Політехніка".

У Києві та в Україні з'являються нові регбійні команди, які створюють гравці КПІ: Володимир Борискін у віці 19 років заснував команду "Динамо", Євген Ігнатів – команду "АВАНГАРД", Віктор Трохименко – команду "Локомотив". Гравців команди "Зміна" починає тренувати Валентин Зошуля, майбутній капітан "Політехніка". За участю регбістів КПІ була сформована команда в Київському технологічному інституті легкої промисловості. Юрій Біруля (гравець КПІ у 1963 році) прийняв естафету у засновника команди "Спартак-КІЩА" Владислава Клетинського і за допомогою регбістів КПІ продовжував формувати регбійний колектив в КІЩПФ. Студент одеського держуніверситету Леонід Шелестович (гравець КПІ у 1963 році) стає одним з організаторів регбі в Одесі. Згодом Валентин Хонін організує команду СКА.

З початку 1964 року київські команди проводили тренувальні ігри між собою, але офіційних турнірів не відбувалося.

Задумав гравець команди, студент теплоенергетичного факультету Євген Ігнатів: "У квітні 1964 року ми з Віктором Трохименком (студент ТЕФ, регбіст КПІ) відвідали столичний Спорткомітет, де погодили проведення перших офіційних змагань з регбі у м. Києві. Нам порекомендували відшукати партнерів та спонсорів цих змагань, і ми звернулися до редакції газети "Молода гвардія". Редакція цієї молодіжної газети розміщувалася на вул. Свердлова (тепер Прорізна) біля славновісного кіно театру "Комсомолец України" (тепер там працює "Молодий театр"). Керівництво газети з радістю погодилось взяти найактивнішу участь в організації проведення турніру. Ми написали статтю-анонс в газеті про новий вид спорту та про перший турнір з регбі в столиці".

Турнір на приз газети "Молода гвардія" пройшов у Києві на стадіоні Київського військового округу з 27 по 31 травня. 29 травня в матчі за третє місце регбісти КПІ-2 перемогли

команду "Зміна" з рахунком 21:14 і завоювали бронзові медалі. А 31 травня у фінальному поєдинку регбісти основного складу команди КПІ переконливо перемогли спартаківців з рахунком 15:9 і вибороли Кубок газети "Молода гвардія" та золоті медалі! Першу історичну перемогу політехників в офіційних змаганнях м. Києва було здобуто!

Ось як висвітлювала перебіг цих змагань газета "Молода гвардія" в № 66 від 3 червня 1964 р.: "Закінчилися перші міські змагання регбістів столиці України на кубок "Молодої гвардії". За приз нашої газети змагалися шість команд. Найсильніші колективи міста, команди Політехнічного інституту та Інституту цивільного повітряного флоту, "хрестили зброю" у фіналі. Перемогу, а з нею і кубок здобули спортсмени КПІ. "Політехніки" показали більшу розумну і тактично зрілу гру. Дев'ять очок вони здобули з штрафних ударів, один раз "приземлили" м'яч і один раз забили з "відскоку". Дії регбістів КІЩПФ були занадто прямолінійними. Молоді київські регбісти повинні з самого початку взяти курс на технічну комбінаційну гру. Бо питання "бути чи не бути" регбі в нашому місті цілком залежить саме від того, який шлях оберуть ентузіасты цієї гри".

Сталася на цьому турнірі і одна доволі кумедна ситуація: під час фіналу з командою КПІ всі гравці "Спартак" за вказівкою граючого тренера Ю. Бірулі наділи на голови боксерські шоломи і впродовж першого тайму під час гри нічого не чули. У перерві вони викинули ці шоломи і продовжили поєдинок. Цей випадок і до сьогодні з успішними згадують учасники того поєдинку!

Згадаємо імена всіх регбістів-політехників, які стали лауреатами – переможцями перших офіційних змагань з регбі у столиці України: Микола Тодосієнко (капітан команди), Володимир Борискін, Борис Шеллер, Василь Резниченко, Анатолій Макєєв, Євген Ігнатів, Валентин Хонін, Валерій Федоров, Анатолій Тяжкороб, Володимир Могілей, Леонід Кіча, Олег Старовойтенко, Валентин Зошуля, Володимир Соломонов, Михайло Ліхман, Віктор Трохименко, Сергій Макушко.

А ще раніше, на початку 1964 року, все ті ж молоді активісти регбі – студенти теплоенергетичного факультету Віктор Трохименко та Євген Ігнатів звернулися до керівника відділу спортивних ігор Спорткомітету УРСР Бориса Юмашева з проханням провести першість м. Києва з регбі на офіційному рівні. Юмашев підтримав пропозицію регбістів КПІ та доручив розробити необхідну документацію з подальшим внесенням турніру на першість м. Києва до календаря змагань.

В. Трохименко та Є. Ігнатів разом зі співробітником відділу спортивних ігор Костянтин Колодяжним підготували "Положення про проведення Першості м. Києва" та інші необхідні документи щодо змагань з регбі й передали їх на погодження і затвердження вищому керівництву.

У вересні 1964 року була проведена офіційна першість м. Києва. В змаганнях взяли участь вісім колективів міста. Клуб-регбі "Політехнік" був представлений двома командами. "Буревісник" (КПІ-1) протягом усього турніру значно переважав суперників і до фінальної зустрічі зі "Спартаком" прийшов з вражаючою різницею очок – 22:18. На жаль, у заключному турі політехніки до останньої хвилини вигравали у спартаківців, але пропустили дуже спірну спробу і поступилися суперникам 19:17. Малою вітхою стали для наших студентів срібні медалі першості Києва.

Зі спогадів гравця команди КПІ, студента теплоенергетичного факультету Віталія Пелеха: "Вирішальна гра зі спартаківцями була дуже напруженою. Звісно, ніхто не хотів поступатися. Протягом усього матчу ми володіли ініціативою і за декілька хвилин до закінчення поєдинку вели в рахунку. На останніх хвилинали біля нашої заліковки була сутичка, гравці обох команд впили на траву, і регбіст "Спартак" приземлив м'яч за сантиметрів 25 від лінії залікового поля. Я в той момент знаходився поряд з арбітром і бачив, що м'яч не перетнув лінію поля. Але суддя з незрозумілих причин зарахував спробу. Такому рішення судді здивувалися не тільки політехніки, а й спартаківці. Тієї ж миті пролунав фінальний свисток і матч було завершено. Прізвище судді я, на жаль, вже не пам'ятаю".

Задумав гравець команди КПІ, студент факультету автоматики та електроприладобудування Валентин Хонін: "Матчі між київськими командами, як правило, проводилися на стадіоні в Жулянах. Розмітку на полі ро-

били самі, самотужки встановлювали ворота та інші атрибути регбійної гри. Після закінчення поєдинків, і влітку, і взимку, всі милися під однією колонкою, яка була біля стадіону. А потім разом йшли в кафе, де купували смачну випічку, мінеральну воду, лимонад, каву та пиво. Команда КПІ була як одна дружня сім'я".

Спортивний сезон продовжувався, і з нагоди 20-річчя визволення України від фашистських загарбників дніпропетровські регбісти виступили з ініціативою провести в їхньому місті турнір українських команд з регбі. З другого по четверте жовтня на стадіоні "Локомотив" відбулися перші всеукраїнські змагання з регбі, в яких взяли участь збірні команди м. Києва, "Авангард" м. Одеса, "Локомотив" м. Дніпропетровськ та гості з Тбілісі. Команда "Гантіаді" м. Тбілісі виступала на турнірі поза конкурсом. Вболівальники

Команда "Політехнік" – переможець Кубка газети "Молода гвардія" 31 травня 1964 р.

побачили нову гру, в якій об'єдналися футбол, легка атлетика, баскетбол, боротьба і акробатика. Як показали зустрічі, команди-учасники добре підготувалися до кубкових змагань.

Збірні команди Києва були сформовані на базі регбійного клубу "Політехнік" і до її складу увійшли: викладач КПІ Микола Тодосієнко (капітан команди), студенти КПІ Віталій Пелех, Євген Ігнатів, Леонід Кіча, Валерій Федоров, Валентин Хонін, Олег Старовойтенко, Борис Шеллер, Валентин Зошуля, Сергій Макушко. Тренером збірної було призначено старшого тренера "Політехніка" Сергія Сопіна. Збірну команду м. Києва відрядила до м. Дніпропетровськ Київська міська Рада Союзу спортивних товариств та організації УРСР.

Головним арбітром турніру був активіст регбі, суддя республіканської категорії Юрій Дайнеко із Москви. Матчі обслуговували відомі гравці КПІ, які вже мали регбійний досвід та навички суддівства – Володимир Борискін, Віктор Трохименко, Василь Резниченко, Ігор Кривень та інші. Перемігши регбістів з Дніпропетровська і Одеси, наші студенти – політехніки у складі збірної здобули перше місце в турнірі. Крайним гравцем змагань визнали студента факультету автоматики та електроприладобудування КПІ Олега Старовойтенка – його відзначили спеціальним призом.

Усім гравцям збірної команди м. Києва як переможцям були вручені золоті медалі й дипломи та присвоєно 1-й дорослий спортивний розряд, про що вони і дотепер з гордістю згадують.

Упродовж року в українському регбі активно проводилися різні організаційні заходи та структурування змагань. Спочатку з метою подальшого розвитку регбі в Україні було створено Оргбюро федерації регбі. Головними задачами Оргбюро на 1964 рік були:

- подальший масовий розвиток регбі в республіці;
- поліпшення навчально-тренувальної роботи в командах;
- розробка заходів з підготовки до всеукраїнських змагань;
- створення Федерації регбі України;
- також було підготовлено лист-клопотання до Союзу спортивних товариств та організації УРСР про включення регбі до календаря республіканських змагань на 1965 рік.

У плані роботи цього робочого органу за 11 пунктів із 13-ти відповідали представники команди київського "Політехніка". За шість заходів плану відповідальний був Володимир Борискін, чотири заходи доручили відпрацювати Валентин Хоніну і ще за один пункт відповідав Леонід Кіча. Таким чином основна робота по розвитку регбі в Україні була покладена на студентів-політехників. Варто відмітити, що багатьом з організаторів регбі в 1964 році не виповнилося навіть і 20-ти років!

Наприкінці 1964 року відбулася ще одна значна подія в спортивному житті. На установчих зборах представників регбійних команд республіки першим президентом Федерації регбі УРСР було одногласно обрано викладача Київського політехнічного інституту, гравця команди "Політехнік" Миколу Марковича Тодосієнка.

Завдяки регбістам-політехникам та за підтримки керівництва КПІ регбі як молодий вид спорту почав активно розвиватися в усіх кутках України і гармонійно влився у велику спортивну сім'ю нашої республіки.

**Олександр Свертока,
випускник КПІ, майстер спорту СРСР з регбі**

Віктор Трохименко

Євген Ігнатів

Чого душа скульптора жадає?

Про життя і твори випускника та колишнього працівника КПІ Володимира Цепляєва

Відкритий та доброзичливий характер колишнього наукового співробітника кафедри "Електричні станції" тогочасного електроенергетичного факультету Київського політехнічного інституту (тепер – факультет електроенергетичної та автоматики) Володимира Цепляєва, як відзначають його друзі та знайомі, дозволив йому стати шанованою людиною в 40-тисячній рідній Боярці, що у Фастівському районі на Київщині. Проте справа не лише у характері. Річ у тім, що його скульптурні роботи є знайомі в Україні та за кордоном.

Володимир Цепляєв

– Мою різьбу першими оцінили саме у КПІ, у Картинній галереї Центру культури і мистецтв, – розповідає Володимир Григорович кореспондентові "Київського політехніка". – Було приємно, що мої творчі амбіції щодо засвоєння самотужки секретів різьби по дереву були помічені тогочасною пресою, мистецтвознавцями. Думаю, що у зв'язку з цим періодом моєї творчості не варто забувати про заслуги доцента кафедри філософії КПІ Станіслава Костянтинівича Тимченка, який стояв біля джерел заснування Картинної галереї. Він ратував за впровадження роботи Центру, де можна було б здійснювати художнє та естетичне виховання студентів. Як справжній педагог розумів: майбутнім інженерам, науковцям, кругозир яких може бути обмежений лише професійними знаннями, потрібно духовне виховання. Ідею С.Тимченка у квітні 1992 року підтримав тогочасний ректор КПІ Михайло Згуровський. Від тих часів гуманізуюча місія, зокрема традиційних виставок "Таланти КПІ" у Картинній галереї, має неабияку роль у вихованні студентської молоді.

– Володимире Григоровичу, не маючи художньої освіти, ви все ж таки не полищали удосконалювати свій мистецький досвід у домашніх умовах. Тобто було тяжіння до мистецтва. Чому ж після закінчення десятирічки обрали саме технічний вищий навчальний заклад?

– Батьки не радили мені пов'язувати майбутнє професійне життя з мистецтвом. Оскільки я займався моделюванням різноманітної електротехнічної апаратури, вирішив обрати професію, що пов'язана з електроенергетикою, вступити до КПІ.

Отож перейняв він те мистецтво не від батька, як хтось міг би подумати. Володимир Григорович має природний

талант, і досить було збігу сприятливих обставин, щоб він "засвітився". Але тут слід зробити екскурс у минуле.

Народився Володимир Цепляєв у мальовничому селі Лапаївка, що біля Львова. Коли хлопчику виповнилося чотири роки, родина переїхала у Боярку (тогочасний Києво-Святошинський район). Отже краса лісових масивів "переслідувала" його від самого дитинства. Тут закінчив школу, де ще з молодших класів полюбив малювати. Він і досі не відкладає пензля і олівця. Акварельні та графічні малюнки, що створив у молоді роки, зберігає і до сьогодні. Деякі з них демонструвалися на персональній виставці "Розмова з деревом тет-а-тет", присвяченій 70-літтю майстра та 50-річчю його діяльності як скульптора і художника, що проходила в листопаді п.р. у Боярському краєзнавчому музеї. Особиста статистика Володимира Григоровича свідчить, що він вже встиг зробити понад 2 тисячі творів. Багато робіт знаходяться у приватних вітчизняних та іноземних колекціях.

– Які яскраві моменти зі студентського життя ви пам'ятаєте?

– Під час літніх канікул встиг попрацювати у студентських будівельних загонах. Знадобилися мої сили під час будівництва тваринницької ферми у селі Мирівці, що під Кагарликом. Наступного року запросили до міжнародного студзагону. Але тепер як художника-оформлювача стінних газет. Члени редакційної колегії, як вважалося тоді, впливали на життя своїх колективів засобами слова. Стінні газети, як показала практика, прочитували студенти, які трудилися, приміром, на будівництві корпусу навчального закладу в тогочасній Чехословаччині. Отже, довелося у вільний від роботи на будівництві час попрацювати у пресі, – жартує мій співрозмовник.

– А як розпочиналася ваша трудова біографія?

– У далеких 1980-х мене, випускника електроенергетичного факультету, запросили працювати на рідній кафедрі як інженера-програміста. Займався проблемами автоматизації розрахунків режимів роботи енергосистем і, до того ж, проводив практичні та лабораторні заняття зі студентами.

А проте, мистецтво було завжди поруч із Володимиром Цепляєвим: він неодноразово виставляв свої твори на художніх експозиціях-конкурсах "Таланти КПІ" у Картинній галереї ЦКМ. Наша газета у матеріалах, присвячених цим виставкам, згадувала і про роботи скульптора-початківця В. Цепляєва: "Не залишили байдужими глядачів "Лісовик", "Старий", "Таке життя", "Реготун" – мініатюри-нецьке Володимира Цепляєва, наукового співробітника кафедри електростанцій" ("Київський політехнік" №10 від 17 березня 1994 р.). Вирізання мініатюрних статуеток, що виконують роль брелока, засобу кріплення на поясі чи як окраса на кшталт застіжки в японському одязі кімоно чи косоде, не просте ремесло. І хоча в Японії ці прикраси виготовляють із слонової кістки, деревини бамбука, самшиту, кипарисовика японського тощо, Володимир Григорович робив їх з твердих порід дерева вітчизняного. Йому до душі працювати з деревиною яблуні, груші, бузка, абрикоса тощо. Це сировина з власного саду, розташованого поруч з рідною оселею. Старе коріння, гілки – все йде у роботу скульптора. Майстер після шліфування виробу покриває твори лляною олією, додаючи кольорового ґрунту.

... Автор став свідком початку роботи над новою скульптурою. Запорошений пахучою тирсою та свіжими стружками майстер перейшов до наступного етапу,

зачищаючи, шліфуючи свій виріб. Обличчя Володимира Григоровича світиться неприхованим вдовolenням, що буває у любителя будь-якої творчої справи, і від неї неможливо, як кажуть, відтягти. За його священнодійством спостерігають не лише родина – дружина Ірина, донька Марина, син Ігор. Натхнений хист різьбяр запалює друзів. А вже старший Цепляєв видовбувати зайву деревину, роблячи вправні рухи різцями, а їх у нього, між іншим, приблизно з п'ять десятків.

Потяг серця та устремління розуму, любов до ремесла – це дивна таїна, коли з багатьох доріг обираємо саме ту, а не іншу. Починав як умілець, удосконалюючи власну техніку. Освоїв техніку різьблення, знає всі інструменти, що дійшли до нас з давніх-давен, на дотик сприймає можливості, приміром, деревини груші чи абрикоса. Мистецький твір відбирає багато часу. Але мала скульптурна форма дивує глядачів своєю лаконічністю та довершеністю. Заради цього і чаклує над старою гілкою майстер.

– Володимире Григоровичу, чого жадає душа художника?

– Щоб образи, які втілюються у дереві, подобались відвідувачам виставок, – каже Володимир Григорович.

В. Цепляєву подобається створювати скульптурки тварин: кіт, орангутанг, носоріг, бегемот, ворони... А нещодавно майстер закінчив вирізати символ наступного 2025 року за китайським календарем – зелену дерев'яну змію з... жіночими модельними черевичками. Він має чудове почуття гумору: поруч із скульптурою симпатичної гадюки ви побачите лаконічний підпис: "Милій, я вже вдома".

Проте майстер не забуває і про актуальні теми. До речі, предмети на музейній

виставці поєднуються у спільній гармонії. Неповторності робіт і визначенню художньої цінності сприяють скульптури "Янголи". Ось і пояснення від майстра: "Їх не обійме більше мати, бабуся не спече їм тиріжки" (2024 рік). Роздивляюся твір – українську писанку, яку пробила рашитська бомба. Тут, крім скульптури увагу привернув коментар зі словами Кобзаря: "Село на нашій Україні – неначе писанка село", а на додаток цитата з твору поетеси Наталки Поклад – "Наш дім, нашу пристань, наш рай московська орда потоптала". Коментарі є зайвими. Глибокий філософський зміст і в роботі "Материнство". Вічна любов до дітей, на переконання скульптора, проростає з матінки-землі. Скульптура "Дух Боярського лісу", яку Володимир Цепляєв подарував Краєзнавчому музею рідного міста, прикрашає один із демонстраційних залів цього закладу культури. Це зайве підтвердження того, що талант майстра визнаний в його рідній Боярці.

Спілкувався Віктор Задворнов

